

MATIU

13

Isuva numiiaa uantaseo kiva nimu uvaa

²⁴ Isuva vaihao vaiinki nahenki uva vo uantaseo kiva nimio, Kotiva vaiinki nahenkiqaa raqisi-ainaa maa uvaa via voqaama vaio ivo. Vaiinki vovano soqe suvu *uiti* suvu nai avukaqi ukukeo

²⁵ ou entaqi nai navunaasa hampaka vaike vauvo via navukaava vovano aninteo uiti ukukoaqi numii uku amikoave. (Vi numiiva via saqive mareve *uiti* saqi mare vohaa vaivo via kavaqai sa vohaa vaiave.) Via navukaava numii uku amikeo vuvo

²⁶ *Uitivano* numii vakamaseo vohaaraqai qampiqaakeo amparaiqasa kava irakaeva auki vaumanka via saiqa vainkinavu kavovo vi numiiva *uiti* vakamaseo qampiqa keo vaumanka

²⁷ via saiqa vainkinavu vuu naaho qoa kiva amiha kiha, Noa vaiinkio, ae sae soqe suvu ukukaarao? Kaihaioe vi numiiva anio ivo? kinka.

²⁸ Minki kuvo viva oho kio, Ki navukaava vovano numii uku kimikeo ivo, kumanka via saiqa vainkinavu via irehama, Hoe kenavu ou vi numiia nuqu saraave? kuvo

²⁹ viva aqao kio, Sa numii via nuqu saake. Ne numii nuqu sehama uiti vakamase rauvusevoave.

³⁰ Qaqi saivo uitivanovaka numiivanovaka vohaaraqai qampiqaiae. *Uitivano* mpeqaiqama vi- aqe ke ki ntara qantu vare anisaraama minkima kieave. Vi numiia naane keqase rumpa sema vuu iha quara kimikema viaqaankaima *uiti* keqasema

vuu ki ntara naavuqima vuu kimikaake kiaave, kio. Isuva vi uvaa uantaseo kiva nimua...

³⁶ Isuva vaiinki nahenki uva uantaseo kiva nimiqi vio viaqaankaio viva vaiinki nahenki mini seo naavuqi vumanka via vainkinavu viva vauaqi uu ntema kihama, Vaasa kianaa via navukaava numii via avukaqi uku amiko uvaa vi uvaa osara kiva kimiage iriae, kinka.

³⁷ Via vainkinavu minki kuvo Isuva vinavusa kiva nimio kihao, Vaiinki vovano soqe suvu ukuko vaiinkiva vaieva ke visave. Ke vakaini vakakai vainkisa ke vi vaiinkisave.

³⁸ Vi vaiinkia avukaqi vau vakava vaieva via vaka aiqava maa vakaa aiqava naako vakama vaio ivo. Soqe suvuvano vaieva suvuvano Kotia uva iia vaiinki nahenkisama vaiavo. Numiivano vaieva sa Kotia uva iia vaiinki nahenkisama Satanaa vainkima vaiavo.

³⁹ Via navukaava uku amiko vaiinkiva vaieva viva Satanavave. Ntara qantu vare anu entava vaieva aiqavaa entave maa vakaa kaiqaaina entava vaio ivo. Ntara qantu vare anu vainkisa vairesa visa naauaihainaasave.

⁴⁰ Via saiqa vainkinavu numii keqa sema rumpa sema vuu iha quara amikontemase naankiara aiqavaa entaqa minkima govarai qianaove.

⁴¹ Ke vakaini vakakai vainkisa vaiqi vi aiqavaa entaqa ke naauaihainaasa nikikaaia visa oku ke raqisiaina vakaqaankai ki vainki mantaiqama nimike vai vaiinki nahenkisa rumpa vare vaaqu saiqa vare vaisa rumpa vare

⁴² ntika vuu noa iha ikainaaqi agu saimanka visa ihaqi vaiha iq i rakaqi viha aarai kenki kiha vaivaave.

⁴³ Visa mini vuu aqusaimanka avuqavumase ni vaiinki nahenkisa suaivano ikainantemase ikaqi vivo Kotiva visa qova visaqaa raqisiqio via vaiqi vivaave. Ni aako vaiea vi uvaa osara iriake, kua. Isuva kuama.

14

Isuva varuva namaiqaa qaqi nua

²² Isuva ntara nimio viaqaankaio nai vainkinavu nikikeo kihao, Ne kaanuqi vaai nte varuva namai hini vankaraini ne naane ou vi vaiqe ke vaiinki nahenki nikikaaia nai maaqa nai maaqa vuake kio.

²³ Minki kivaseo viva vaiinki nahenki nai maaqa nai maaqa mini nikikama seo viaqaankaio Kotia aaraeva veraa aiqinaqaa vuvo entama vuvo viva mini nariaraa vauvo

²⁴ kaanuvano vakaihaio niaa ntaka vauvo uvaivano visa viea unaihaio anuvoa kio namaivano kaanu veqa veqamaqi vi vaua.

²⁵ Uvai uki vauvo namaivano kaanu veqa veqamaqi vi vauvo amparaiqasa aakikaeva uvo Isuva namai avu vau nuvaqi vio visa vunaini vumanka

²⁶ via vainkinavu kavovo viva namai avu vau ni vaumanka visa voqamase aaku ikomanka noaiqaase qeke vaiha oi oi kiha vaanave kiha vauvo

²⁷ Isuva vaasa visaa kihao, Mpeqaiqamavi qaqi variake. Ke visave. Sa qekaake, kio.

²⁸ Isuva minki kuvo Pitaava kihao, Noavauvo, ae quqaa vaiea kiva kimiaqe kevaka namai auha vau ae vainanaini vuae, kio. Pitaava minki kuvo Isuva ho kuvuane kio.

²⁹ Kuvo Pitaava kaanuqinkaio vaavi nteo kaanu mini seo namai avu vau Isuva vaunaini vio.

³⁰ Viva mini vihaoma ho viae kivaseo kavovo uvaivano voqamaseo uki vauvo viaa iihao viva qekehao viaqaankaio namaiqi kukuvieva auki vaihao Isua aaramaseo, Noavauvo, ki ukuvaraane, kuvo

³¹ Isuva vaasama nai sauqu kukuseo via ukuvaeo kihao, Ae sa uvaivano ukiaa iiakaa kiriaraqai iiakaave. Sa kiriara kaara aako iriane, kio.

³² Isuva minki kivaseo visanti kaanuqi vaai ntovo uvaivano vaasa kaiqa vumanka

³³ via vainkinavu kaanuqi vausa Isua quahama amikeha kiha, Ae quqaama Kotia maaquvano variarao, kio kuama.

26

Iuntaasiva Isua vuu kuka saainaama munima vaoa

¹⁴ Isuva minki kuvo Isua 12 vainkinavuqinkaio vo vaiinkivano via auku Iuntaasi Ikeriotiva veva nteo Kotia saiqa vara amike vau vaiinkisa visa noa vaiinkinavu vaunaini vio

¹⁵ ou visa ireo, Ke Isua ni sauquqi vuu kuka saaea ne nana soqaae ki kimivaave? kumanka visa oi munima 30 navu saara ntuvase amuvo Iuntaasiva vi munimaa vaeo

¹⁶ vi entaqaankaio nai visa sauquqi Isua kuka saaina aaraa aikukiha vaua.

Isuva nai vainki hampaka vehasumako ntaraa noa

¹⁷ Sa noqavi mpareti saraa ovaka naaina entanavuva ani ntovo hoqarenaa entaqa via vainkinavu Isuva vaunaini aninte kiha, Karaqie

kenavu ou henuqama amikaaiiaa ae vehasumako entaa iihaama vi ntaraa nenaave? kinka.

¹⁸ Vinavusa minki kuvo Isuva kihao, Nenavu Ierusalemi vakusaini ou vi vaiinkiaa minkima kiake. Kinavu maara ki vai vaiinkiva kihao ki entama aninteo ivo. Ke kenka vainki hampaka ai naavuqi vehasumako ntaraa naeave kio ivo kiake, kio.

¹⁹ Isuva minki kumanka via vainkinavu vi ntaraa kuntemase henuqama vakoa.

²⁰ Henuqama vakovo entuvo Isuva nai vainkinavu hampaka ou ntara kaintaqaa oquvi vaihao

²¹ ntara nehao kihao, Ke kiama iriake. Niqinkaio vovano navukaasa nivuqaa ki qovarama saanaove, kio.

²² Minki kuvo via vainkinavu munkusa mantaiqumanka vinavusa vohaiqa vohaiqa Isua irema, Noavauvo, ae kiriarae ki variarao? Sa ke visavauve, sa ke visavauve, kivaqi vi.

²³ Minki kivaqi vuvo Isuva kihao, Nai mpareti varaseo ki vakamaseo kanuqi vaaki quntaaseo ne vaina vaiinkiva vi vaiinkiva ki qovarama saanaove.

²⁴ Ki vakaini vakakai vankisa kiriarae vekanko entaqaa minkima ki haruseaa gara ntuva koave. Vi uvava vivauma vaianaove. Ki vakaini vakakai vankisa qovarama saaina vaiinkiaa oho kiva amike uo. Via nova sa via vakakiaiqe hove kikaave, kio.

²⁵ Isuva minki kuvo Iuntaasiva via qovarama saaiava Isua ireo, Maara ki variara vaiinkio, kiriarae ki variarao? kuvo Isuva kihao, Eo, ae kianaave, kio.

Mpareti ntaraa uaini namaiaa kiva koa

²⁶ Isua vainkinavu ntara ne vauvo Isuva mpareti ntara varaseo Kotiaa soqema iarao kivaseo nkuiseo nai vainkinavu nimio kihao, Maa ntaraa vara naake. Maa mparetiva ki vaakama vaio ivo, kio.

²⁷ Minki kivaseo viva uaini namai viaqi vau kaapaa vaaseo Kotiaa soqema iarao kivaseo vinavusa viki nimihao kihao, Ne aiqava maa namaia naake.

²⁸ Maa namaiva ki naarema vaio ivo. Kotiva vaiinki nahenki hampaka vohaaraqī ruvaantumavi vaieva qaraasa uva vakaevave. Vi uvava mpeqaiqama vuaie kio ki naarevano vi uvaa mpeqaiqama saanaove. Ki haru saivo ki naarevano ntehao airi vaiinki nahenki saihaqihao visa manta uva nunka nimikaanaove.

²⁹ Ke kiaima iriake. Maa entaaqaankai ke sa uaini namai qaiqaa naeave. Ke sa narai minkiaqi vuaia ne ki qova raqisiainaaqi ki vakamase ou vaiqe vi entaaqaa ni hampaka vaiha qaraasa uaini namai naeama ivo, kio.

³⁰ Isuva minki kivaseo nai vainki hampaka Kotiaa ihi kivaseo veva nteo Orivi aiqinaqaa vuama.

Isuva Pitaava nai kie iaina uvaa kiva amua

³¹ Vinavusa mini vuvo Isuva vinavusa kiva nimio, Nenavu vake entaqi ki maini sema aiqū aukuke santama vivarae. Kotia vukaqi qara ntuva ko uvava vake vivauma vaianaove. Minkima kio: Sipisipiqaā raqisina vaiinkia

Kotiva via ruquku saia sipisipi visa qekase nariara nariara vona vona vivaave, kuave.

³² Ho naankiara ki vaa qaqi himpima saiaqe vaiha ni nivuni ke naane Kariri vakaini vieave, kio.

³³ Isuva minki kuvo Pitaava aqao kio, Aiqava vinavusa ai maini se aiqo aukuke santama vivea keqai ainti maini vaieave, kio.

³⁴ Pitaava minki kuvo Isuva kihao, Ke kiaiama iriane. Vake entaqi kokoraavano sa uva kiaa ae kaaramo naini kiriara kihaa sa via kavaunaave kinaave, kio.

³⁵ Isuva minki kuvo Pitaava aqao kio, Ke sa ariara sa kavaunaave kiaave. Ai vakamase kivaka haru saivea sa ke minki kiaave, kio. Pitaava minki kumanka Isua vainki hini usavaka vi uvaqai kua.

Kesemanini saqava ukukoaqi Isuva vua

³⁶ Viaqaankaio Isuva nai vainki hampaka ou vio saqava ukukoaqi via auku Kesemani viaqi ou nteo nai vainkinavuaa kihao, Nenavu maini oquvi vaiqe ke vuuni ou Kotia aaraae, kivaseo,

³⁷ Pitaaravaka Sepakia maaqukantavaka vinavusaqai ntika vaeo mini vihao noa aako iuvao via munkusavano mantaiquvo

³⁸ viva kaaramonavuaa kihao, Ki munkusavano noaiqaaseo mantaiqama ihavihao ki haru saeva voqaama vaimanka vai uo. Nenavu maaqaa vaiha ki vakamase vaiha avu rampai sehama aikukiha variake, kio.

³⁹ Minki kivaseo viva amparaiqasa ou vio vi-ihao ou vakaini hiqinti vio Kotia aarehao kihao, Umpo, ki qo, ae hove kiesa ke ihavina namaia naainaa voqaama ae vi namaia qaqini vaa kimikaane. Ho sa ke kenka varaakaa iraqe vaaeave. Ke ae varaakaainaa vaaeave, kio.

⁴⁰ Isuva minki kivaseo uranteo nai vainki kaaramonavu sonaini kuvu kavomanka vinavusa

avu kauntomanka vaike vauvo viva Pitaaraa kihao, Nankihae ne kaaramonavu ki vakamase amparaiqa vaiha sa avu rampai seha aikukiha vaiavo?

⁴¹ Ninavuaa vinavusa manta saiqa varaake kio Satanava ninavu avakaantoa viaa iiha aikuki vaiha Kotia aareha variake. Ninavu maraquavano minkiakaa ivo ni vaakavanoqai sa ho mpeqaiqimanka vaiavo, kio.

⁴² Iсуva minki kivaseo qaiqaa kaaramonavu mini seo ou qaiqaa Kotia aarehao kihao, Umpo ki qo, maa kaapaqia vaina namaia sa ae qaqini vaa saraia qaqi naane kiesa ke ae varaakaainaa varaeave, kio.

⁴³ Minki kivaseo qaiqaa ouranteo kuvu kavovo via vainki kaaramonavu avu kauntomanka vaikake vinka.

⁴⁴ Vinavusa vaikake vauvo Iсуva qaiqaa vinavusa mini seo qaiqaa ou vio Kotia kaaramo naini aarehao vaasa kuntema seo qaiqaa kio.

⁴⁵ Kotia aarama kaiqaseo Iсуva ouranteo kaaramonavuaa kihao, Ise, nenavu ho ihae vaike vaiavo? Ho kavaake. Ki entama aninteo ivo. Ki vakaini vakakai vainkisa ki ravaaqau vare vuu goa saiqa vare vaisa sauquqi kuka sevaave.

⁴⁶ Himpiqenavu vuae. Ki qovarama saaiava inkiva anima vaiavo, kio...

Juntaa noa vaiinkinavu nivuqaa Isua vuu soa

⁵⁶ ...Isuva minki kumanka visa via ravaaqau somanka via vainkinavu via mini se aiqau aukuke vuama.

⁵⁷ Via vainkinavu aiqau aukuke vumanka Isua ravaaqau kosa via vika vare Kotia naavuqi saiqa

vare vausa visa avuniaa vaiinkivano vauaŋi Kaia-paasia naavuŋi vuu somanka vi naavuŋi maara osara ki vau vaiinkinavusavaka Iuntaa vaiinki noanavuvaka usi vaua.

⁵⁸ Isua vika vuu se vauvo Pitaava niaraihaio visa avakaŋi vio Kaiapaasia naavu vakusaini ou nteo uvisaŋinkaio vaakinteo avukaŋi vio vi ahasava qovarai qiainaa kavaeva ou vi naavua maintaraa raŋisi vau vaiinkinavusa hampaka oquvi vaua.

⁵⁹ Pitaava mini vahaŋaŋini vaumanka naavuŋi Kotia naavuŋaa raŋisu vaiinkisavaka aiŋava viaŋi usi vau vaiinkisavaka visa Isua arusaesa Isuaŋaa una uva vakaae kuvo

⁶⁰ sa vi uvava vaumanka qumina vi uvaa rante-hama vo vaiinki vo vaiinki himpi Isuaa una uva kua. Minkimaŋai kumanka viaŋaankai vaiinki kaaraŋanta himpi

⁶¹ Isuaa kiha, Maa vaiinkiva minki kimanka kekanta iunaave. Viva kihao, Ke homa Kotia naavu rampai aŋuse viaŋaankai kaaramo entaŋai vaiha vi naavua qaiŋaa saŋa kaiŋa saraave kiave, kinka.

⁶² Vikanta minki kuvo Kotia saiŋa vaa amike vausa visa avuniaa vaiinkivano himpio Isuaa kihao, Vikanta minkima aiŋaa uva vakeha ki vaivo. Ae vo? Naikantaa nana uvae kinaave? kuvo

⁶³ Isuva sa uva kiaio evaara vauvo qaiŋaa avuniaa vaiinkivano Isuaa kihao, Ke Kotia avuŋaa vaiha via auku ntehama ariarama quŋaa uva kiane ki uo. Quŋaae Kotiva ai akikaivaae ae kinavu saihaŋiava mesaia vaiinkivano variarao? Quŋaae ae Kotia maaquvano variarao? Kinavu kiva kimiaŋe iriae, kio.

⁶⁴ Viva minki kuvo Isuva kihao, Ae kianaa ke maa visave. Ke kiaima ne iriake. Ne naankiara kavaiqe ke vakaini vakakai vainkisa noaiqamavi Kotiva mpeqavano vaiainanaini via sauqu kanaraini oquvi vaiha konavuqaa kuvieave, kio.

⁶⁵ Isuva minki kuvo Kotia saiqa vaa amike vausa visa avuniaa vaiinkivano nai ukavaaqa nahaqu aquseo kihao, Oho, viva Kotia avuqaa vaihao vaaqu uva kio ivo. Vo vaiinki viaqaa uva vakaaina vaiinkia qumina aarevoave. Kavaake. Ne ii vaiaivo viva Kotia avuqaa vaihao vaaqu uva kio ivo.

⁶⁶ Via saara ne Isuaa nana uvae kivaave? Kiqe iriae, kio.

Minki kumanka visa kiha, Via vaaqu saiqa urimakareo ivo. Via saara via arusaaiavaqaima vaio ivo, kinka.

⁶⁷ Visa minki kivase ou Isua viiqi kaara vihise visa nai sauquqo via ruqukuse via avu aako rugema aquseha

⁶⁸ visa ruheha viaa kiha, Mesaia vaiinkio, ae quqaa uva qoqaiqama sea vaiinkiva vaiea sa kavaraia ai arina vaiinkia auku ntaiaqe iriae, kinka.

Pitaava Isuaa sa kavaunaave kua

⁶⁹ Naavuqi minkiaqi vi vauvo Pitaava vahaaqaini vakusaqaa oquvi vauvo saiqa nahenki vovano Pitaara aumanko vio viaa kihao, Aevaka Isua Kariri vakaihainaa visanti variaravave, kio.

⁷⁰ Viva minki kuvo Pitaava visa nivuqaa vaiha aqao kio, Ae kiana uvaa sa ke ii uo, kio.

⁷¹ Viva minki kivaseo ou uvisa qentiana vauvo saiqa nahenki vovano via kaveo mini himpi

vausaraa kihao, Maa vaiinkiva Isua Naasareti-hainaa visanti vaivave, kio.

⁷² Minki kuvo Pitaava sauqu aiqiqaa aquseo kihao, Sa ke vi vaiinkia kavaunaave, kio.

⁷³ Minki kivaseo amparaiqa vaumanka mini himpikē vausea Pitaava vaunaini ou nte viaa kiha, Isua vainkinavu vi vakanaasa vaiavaa quqaama aevaka vohaa vi vakanaavaqaima variarao. Visa uantase maa uvaa ki vaiantema sea aevaka ki variarao, kinka.

⁷⁴ Visa minki kuvo Pitaava sauqu aiqiqaa aquseo kihao, Ke sa quqaa uva kiaio Kotiva ki homa haruanaove. Ke quqaama ki uo. Ne ki vaia vaiinkia sa ke via kavaunaave, kio.

Pitaava minki kuvo vakeni kokoraavano uva kuvo

⁷⁵ Pitaava viaqaankaio Isuva kiva amu uvaa iikeo. Isuva minkima kuave. Kokoraavano sa uva kīaa ae kaaramo naini kiriara sa via kavau-naave kinaave ku uvaa iikeo viva aaqaini vuvu via munkusavano mantaiquvo iqi rakoa...

27

Isua quntama koa

⁵⁷ Entuvo Arimatihainaava airi aiaia vake vau vaiinkiva ou nteo. Via auku Iosepeva viva Isua vainki vaua.

⁵⁸ Vi vaiinkiva ou nteo Pairaativa vauaqui ou Isua vaaka kimiaqe quntama saae kuvo Pairaativa nai sontia vaiinki nikikeo Isua vaaka via amiake kuvo

⁵⁹ Iosepeva ou via vaaka sakaiqaankaio vīqu munkuvi seo qaraasa kavuna eqara kavuna varaseo via apuqama seo

⁶⁰ munku nai qukuainaa iihao vaka ntukoqaqi qaraasa oi ntukoqai vea vakeo noa oi vo via veqa vaeo oi ntukoa via nona vii kinkaseo mini vumanka

⁶¹ Mariava Makataahainaavavaka via varanova vo Mariavavaka vikanta oquvi vauvo vukua hini vantaraini Isua quntamako oiva vaua.

**Isuva Soqe Uva Kuama
Genesis and the Gospels in the Arau dialect of the
North Tairora language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Arau long
Niugini**

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arau (North Tairora)

Dialect: Arau

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

90947037-585d-5612-873d-36e338f0ae1b